

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Előfizetési árak:
1 évre 12 kor., 1/2 évre 6 kor., 1/4 évre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Felelős szerkesztő:
BILKEI FERENC.

Megjelenik: kedden, csütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: Szent-István-tér 1.
Egyes számok kaphatók: a dobánytörzsdékben.

Leányok pályaválasztása.

Pár hét előtt egyik volt tanítványom édes-
atyja jött hozzám azzal a nem szokatlan kérés-
sel, hogy — ha lehet — eszközöljek ki leánya
számára felvételt s ingyenes helyet az x . . . i
tanítónőképzőben az intézet főnöknőjénél.

Bár remény nélkül, de készségesen vállal-
koztam a kérés teljesítésére. Készségesen, mert a
leányka érdemes volt rá, de remény nélkül, mert
könnyebb a tevének a tú fokán keresztül menni,
mint manapság egy leánynak tanítónőképzőbe
bejutni.

Írtam egy szép levelet (nem az elsőt ilyen
ügyben) az intézet főnöknőjének. A válasz nem
késett soká. A kapott udvarias levélből megtud-
tam az ily dologban járatos emberek előtt jól
ismert helyzetet: az *intézet titesszifolt*, alapítványi
hely nincs, a növekvő drágaság nem nyújt mó-
dot arra . . . stb. Letörtött egy tizenhatéves leány
ambiciója, összedől egy légvár, melyet egy sze-
rény viszonyok között élő családapa sok szép
reménnyel épített azóta, hogy leánya taníttatására
az első fillért kiadta. Mindössze ez történt, —
semmi más.

Lalkus ember így gondolkodik. De én tu-
dom, hogy más is történt. Hála annak a vissza-
utatisító levélnek, kevesebb lesz egy női proletár-
ral. Beavatottak jól tudják, hogy ma annyi dip-
lomás tanítónő kószál állás és kenyér nélkül
ebben a szegény, szerencsétlen országban, hogy
ha minden tanítónőképzőt bezárnának tíz évre

Magyarországon, még akkor sem nyerne vala-
mennyi alkalmazást.

S fájdalom, ez ellen a szomorú állapot el-
len hiábavaló, haszontalan, eredménytelen minden
predikáció. Tehetségtelen, rossz modoru, gyenge
idegzetű, szűkmellő, vérszegény leányok minden
megtfontolás, minden hivatás, minden rátermett-
ség nélkül tódulnak a tanítónőképzőkbe, püspö-
köktől, főispánoktól le egész a magamfajtaú kis
emberig mindenki mozgósítatik a felvétel érde-
kében, mert a sok utánjárás, költség, fáradság
és drukk végén minden józan tapasztalás ellenére
ott fénylik, ott csábit a hiú remény — a diploma.

Nem egyszer foglalkoztam már e kérdéssel,
itt a nyilvánosság előtt, e lap hasábjain; családok
közében, az iskolában töbet beszéltek e tárgyról,
mint bármí másról, tudom, hogy hozzám hasonló
állásban levő jószándékú emberek ugyanezt teszik
s haszntalan.

A most mult télen Rosenberg Augustia egy
páratlanul meggyőző előadásban hívta fel e tényre
városunk anyáinak figyelmét, gyönyörű perspek-
tívákat tárt fel a kenyérkeresésre utalt szegény
leányok előtt — hiába. Magam is megírtam már,
mennyivel biztosabb, anyagilag jobb például az
ápolónői pálya; micsoda fényes existenciát bizo-
sítot egy-egy nagybővű hűtelben a szakácsnői ál-
lás a tanítónők nyolcszázakoronás évi minimumá-
val szemben. S az eredmény? Semmi.

A napokban hallottam, hogy egyik vidéki
város tisztí étkedjének szakácsnője havi nyolcvan

forinttal van alkalmazva, egy előkelő divatúru
ünet szabósnője kétezer forint évi fizetést
húz, stb.

A bolgár kertészek, különösen a főváros
közeliében 40—50 forint haszonbért fizetnek egy
hold földért és gyarapodnak, gazdagodnak; egy
nemrég elhunyt plebánusunk 5—600 forintot
veit be évenként rózsákból, egy másik ugyan-
annyit gyümölcsstermesztésből; ismeretek egy sa-
lusi tanítót, kinek melhészete évenként 4—500
forint mellékjövödelmet biztosít. Köztudomású
tény, hogy csak pipertárgyakra több mint
12 millió korona megy ki évenként hazánkól a
külföldre s a mi leányaink, kiknek ezrei élhetné-
nek e tárgyak elkészítéséből, szalmafonásból, já-
tékiparból, stb., éhen akarnak halni, ha egy-egy ta-
nítónői álláshoz, vagy — mondjuk végszükség
esetén még szerényebb — irodai alkalmazáshoz
nem jutnak. Akárhány magánvarrónő 1000—1500
forintot keres munkájával s a mi leányaink vá-
gyainak netovábbja mégis a tanítónői pálya, az
ő szegénytelen éhbérével, dohos, nedves falusi
tanteremsivel, 100—120 szurios nűvendékével,
bakafantokodó, kulturátlan, korlátolt iskolaszé-
kével. S ami a legszomorubb, azt a fényes (?)
karriert sokszor éveken át tartó nélkülözés, ki-
lincselés, megalázkodás, protekcióhajazolás előzi
meg.

Amnyi szó esett már erről a tárgyról ebben
az országban s oly csekély eredménnyel, hogy
nem csináltam volna most sem ezt az üres szalma-

Falábu Péter meséi.

— A „Fejérmegyei Napló” tárcája. —

Ha az ember meglett férfi korában olyan
vidékre kerül, ahonnan gyerek korában szakadt
el messze idegenbe, nem győz eleget csodál-
kozni, hogy mennyire csalt az emlékezete. Amit
gyerek korában nagyinak, hatalmasnak tartott és
amire így is emlékezett vissza, az a mostani,
férfiúi érzésekre már nincs olyan hatással. En
például nem tudtam magasabbat elképzelni a
falum tornyánál s mikor most nemrégén viszont-
láttam, szinte szon-oruan hatott reám ez a tem-
plom igénytelen, apró tornyocskájával.

A falu mellett levő legelő, ahol lapdázunk,
ugy élt az emlékezetemben, mint valami óriási
terület és ime most, milyen kicsinynek látom!
Milyen csekély és keskeny a rajta keresztülfutó
kis hegyipatak! Pedig valamikor egészen komo-
lyan azzal foglalkozunk mi, gyerekek, hogy az
Eigner gépész fiával szövetségbe valóságos hadi-
hajót fogunk rá építeni.

El is kezdtük az építkezést. A Szász And-
rás ójánál, amit akkor eszkábált össze, felmaradt
három száll, ócska deszka, azt egy napi gyom-
lálás árán megvettük az öreg Andristól, a bog-

nar fia, a két ballábu Jancsi pedig, akit vitorla-
mesternek választottunk meg, egész zsebre
való zszindelyszegyet csent el az apjától az épít-
kezéshez.

Mikor már ennyire voltunk, kapitányt,
alkapitányt, két hadnagyot, árbocmestereket és
más a hajón szükséges személyeket kezdetünk
választani a fűzesben tartott gyűlésen. Talán fel
is építettük volna a hajót, ha a választásoknál
össze nem veszünk, de hát összevesztünk. Sőt!
Alaposan helybenhagytuk egymást, mert két tá-
borra szakadtunk és mindkét tábornak egyforma
volt az ereje és mindkettő mást akart megvá-
lasztani — fűtőnek. Kapitány, alkapitány, hadna-
gyok és más magas méltóság simán és egyhan-
gulag megválasztódtak, hanem, hogy ki legyen
a fűtő — az nagy verekedést okozott.

Berek Jancsi Kónya Ferkót ajánlotta, Pu-
ruczki Marci meg Varga Imre mellett volt, mert
hogy ennek már az öregapja is minden cséplés-
nél fűtő volt, következőképpen Imre a legalkal-
masabb szakember, annál is inkább, mert tavaly
nyáron már ő maga is hordott, néha az anyja
helyett ebédet az apjának a cséplőgéphez.

De haszntalan volt az érvelés! Kónya Ferkó
pártja nem engedett és csakhamar egymáson
hempergett az egész visító „hajószemélyzet.”

Kapitány, matróz, hajóinas vegyesen és
minden katonái fegyelemre való tekintet nélkül
püfölte egymást és a Nyakigláb boltos Simi
fiának, akit egy rud szalámi ellenében gondnok-
nak választottunk, az egyik cugos cipője is a harc-
térén maradt, amikor Sohái Demeter a csász, aki
a nagy harci zajra odasielt, szétkergette a
forradalmár csapatot.

Boldog idők! Édes emlékek! Megelevenedik
előttem minden. Minha itt járnának körülöttem azok,
akiknek sirja felett már több mint egy évtizede
nyílik a vadvirág és zűmörtögnék a sírásó méhei. . .
Csodálatos, hogy ezeken a nem gondozott
sírokon terem a virág és belőle édes mézet tud-
nak gyűjteni a szorgalmas szárnyas napszámókéok.
Pedig nem egy van közöttük, amelyiket patak-
ként öntöztek valamikor a keserű könnyek.

E jeletlen, horpadt sírok egyikében alusza
örök álmát Falábu Péter.

Ott ült minden vasárnap a templomajtó
előtt Falábu Péter, a koldus. Lengő ősz szakálla
a melléig ért, dus ősz fűrtös fején soha sem vi-
seit kalapot és bádögéből készült perselyt tartott
kezében, ebbe gyűjtötte az alamizsna filléreket.

Ruhája csak úgy ragyogott a tisztaságtól
és nem volt rajta egyetlen egy folt sem. Nem
is nézte volna koldusnak senki az öregot, ha

Sövegjártó János

vászon kereskedése

Székesfehérvár, Barátok épülete.

Nagy választék ág- és asztalneműekben,
szines és fehér barchetok stb.

olcsó, szabott árak mellett

Mal lapunk 4 oldal.

Savoy

BUDAPEST, VIII., JÓZSEF-KÖRÜT 16.

a Nemzeti Színház közvetlen közelében.

NAGYSZÁLLODA

A főváros legszebb és legmodernebb szállodája. — 120 szoba és szalon. Központi gőzfűtés, villanyvilágítás. Lift. Hideg és melegvíz minden szobában. Szobák 3 kor-tól feljebb. Elsőrangú étterem.

cséplést, ha az eddig elmondottakon kívül egy újabb s előttem frappans hatásának látszó érdem nem volna.

Egy nem közönséges tehetségű, sokat tapasztalt diplomás tanítónő a napokban a következő, sok tanulságot rejtő levelet intézte egyik fővárosi tanügyi lap szerkesztőjéhez.

Igen tisztelt Szerkesztő Uram!

Szíves érdeklődését hálásan köszönöm. Ugy találja, hogy az én sorsom érdekelné fogja az ön olvasóit? Ugyan, mit is mondhatnék magamról?

Oh, milyen másnak láttam én a mi pályánkat! Akkor, mikor a tanítónőképzőbe jártam, akkor is koplaltam. Amde, milyen édes volt a koplalás.

Nem így készültünk-e mind pályánkra? Sejtje egy is közlünk, hogy a képző végzetével az élet lesorvasztja szemünkről a rózsaszínű hályogot!

Egyszóval: a diploma még nem ad kegyeret. Pártfogóm soha sem volt. Hosszu várás ideje alatt sem tudtam beletörődni sorsomba. Lelkem nem fásult el, nem zülöttem el, de kétségbe se estem. Hihetetlen dacosság költözött lelkembe. Elégeltem az oklevelemmel, mely kegyeret nem tudott adni. Gondoltam nagyot és merészet és amerikai cipőtisztításra vállaltam iparigazolványt. Együttal kérvényt adtam be a fővárosihoz, hogy az élénkebb forgalmi utakon engedje meg cipőtisztító székék elhelyezését, amint ez a külföldön szokás. A kerületi előjáróság a kérelmet áttette a tanácshoz, mert a közterületek használatáról az rendelkezik s a tanács, amely hosszú évekig nem respektálta tanítónői diplomámat, ezuttal, hiszem, nem zárkozhatik el a kérelem teljesítése elől, melyet nem támogart egyéb, csak egy szerény — iparigazolvány.

Ennyi az egész, Szerkesztő Ur! Cipőtisztító lesz belőlem. A munka nem szűgyen. Nagy baj az nálunk, hogy pályát változtatni nem tudunk. Amibe véletlenül belepottyanunk, azt

az utat röjjük halálunk napjáig Nem így Amerikában, Angliában.
Maradtam stb.

Bertalan Ilona
okleveles tanítónő, cipőtisztító iparos.

Ehhez a levélhez nem fűzünk kommentárt, csak három szavát, írom le újra:

A munka nem szűgyen.

Dornis István.

UJDONSÁGOK.

— Személyi hír. Zichy János gróf, válás- és közoktatástügyi miniszter, a ki a husvétli ünnepeket nagylángi birtokán töltötte, tegnap este Hajduska Imre dr. ügyvéd kíséretében visszautazott Budapestre. Családjá továbbra is Nagylángon marad. A miniszter e hét folyamán városunkba érkezik, amikor részt vesz a munkapárt megalakításában. Zichy János gróf — amint mi értesülünk — valószínűleg Eger város képviselőjelöltségét fogja elfogadni, ahol az ő megválasztása szinte döntő befolyással lesz az egész vármegye képviselőválasztásának kialakulására. Nem lehetetlen azonban, hogy Zichy János gróf a pécsi mandátumot fogja elvállalni.

— Szület az iskolákban. Az egyházmegyei hatóság ez uton értesíti a kath. tanítványokat s népiszkolák igazgatóit, hogy f. é. április 8-án mint Széchenyi István gróf halálának félszázados évfordulóján, az előadások szünetelnek s főhíva őket, hogy e napon a nagy férfiu emléke iskolai ünnepély keretében méltattassék. Különösen fontos ezen évforduló megünneplése a mai viszonyok között, amidőn annyi szenvedés és megpróbáltatás után szükségét érezzük annak, hogy nagy férfiaknak, mint Deák Ferencnek és gróf Széchenyi Istvánnak, a közéleti béke és ezzel kapcsolatban az erkölcsi tisztulás, valamint az ország jólétének

előmozdítására irányuló törekvései megvalósuljanak. Használjuk föl tehát gróf Széchenyi István halálának félszázados évfordulóját arra, hogy oly irányú eszméket csapogattassanak az ifjúság lelkébe, melyek a hazaszeretetet ápolása mellett nagy hazánkfia eszméinek és intencionaink ápolását vannak hivatva szolgálalni.

— Köszönetnyilvánítások. A bodajki hívek nevében hálás köszönetemet fejezem ki az Oltár-egyletnek a bodajki és csurgói templomok számára küldött szép egyházi szerekért.

Puli György,
bodajki plébános.

Hálás köszönetet mondok az Oltár-egyletnek vezetőségének a vezetésem alatt álló templomok számára küldött szép egyházi szerekért.

Janky Ede,
esperes-plébános.

— Arcképletelezés. Szép ünnepélye volt a a székelyi ev. ref. egyházi gyülekezetnek. Ma leplezték a nagy ünnepélyességű köztanácssteremben Palfy Károly ügyvédnek, a gyülekezet főgondnokának arcképet, a ki 30 év óta viseli a főgondnoki tisztelet. Miklós Géza, Kenessey Miklós és Kenessey Pál üdvözölték az ünnepeltet, aki meghatottan választott a szép kitüntetésre. A város részéről Sára Gyula dr. polgármester vett részt az ünnepélyen, mely után társaságot tartott.

— Közgyűlés a városnál. Székesfehérvár szab. kir. város törvényhatósága március 31-én d. j. 3 órakor rendes havi közgyűlést tart, melynek tárgysorozata:

A polgármester havi jelentése február hóról.
A Városbástyán Deák David töltsék 1—1 négy-szögöl cseréje.

A Szedec-utcában 10—10 négy-szögöl cseréje.
A tanács javaslata hozza a színház épületben levő vendéglő beszüntetését, annak helyére büfé és cukrászda létesítését; a Feketesas szálloda udvarán levő díszletraktárnak a beszüntetését vendéglő felépítése helyiségekben elhelyezését, igazgatói iroda, ruházati létesítését és a Nádor-utcai bolt megnagyobbítását; a földszinti állóhelyek beszüntetését s helyettük a zártszékek szaporítását. Ezen átalakítások 2000 K-ba kerülnek s mivel az eddigi béreket 500 K-val emelik, gyümölcsöző beruházásoknak tekintendők s így fedezetük a színház 2001 K. készpénz tőkéje lehet.

nem lett volna mellette a mankó és nem látszott volna a végén rongyokba csavart bot, amelyik a jobb lábát pótolta.

Nagy volt a tisztessége Falábu Péternek az egész faluban. A valóságos nevét talán senki sem tudta, de erre nem is volt szükség. Falábu Péternek hívta mindenki, az pedig aki szóbeszédbe elegyedett vele csak Péter bácsinak szólította. Így beszélt vele az öreg plébános is, meg a jegyző is.

Mi, gyerekek szinte a rajongásig szerettük Falábu Pétert. Csak vasárnap koidult az öreg, meg ünnepnapokon, hétköznapon apró, fehérre meeselt kis vályogviskója előtt ült a padon és mi eszténkint valóságos bucsujárást rendeztünk hozzá. Körülültük a padot és szemmel-füllel hallgattuk meséit.

Soha életemben embert úgy elbeszéltem mint őt. Kukoricafosztás és más estéli foglalkozás nem is esett meg soha nélküle. Ha eljött az őz hosszú estével, Falábu Péter azt sem tudta, kinek a meghívását fogadja el vacsorára. A fosztók dévaj kacagása egyszerre elhallgatott, amikor az öreg, Katica lányára támaszkodva belépett a konyhába, vagy a kamrába, ahol a kukorica fosztás folytott.

Ugy él az emlékezetemben ma is, mint a naptárakban lepingált mesemondó bácsi, akit a halgatóság tömött sorokban vesz körül és áhítattal lesi ajkairól a szót.

Falábu Péter meséit. Beleült az öblös karosszéke és egy csupor tejet tett maga elé, mert bort vagy pálinkát soha sem ivott és egy-egy korty tejjel nedvesítette meg a beszédétől kiszáradt torkát.

Lehet talán, hogy ha ma hallanám beszélni nem volna már olyan hatással réám, de bizonyos, hogy akkor szinte lázban égtem az arcom, ha meséjét hallottam. De nemcsak én éreztem ezt a lázt, hanem kivétel nélkül minden hallgatója, még az öregek is.

Legjobban fényelt azonban a hallgatók közül Péter bácsi lányának, a kis Katicának két bogár szemre, pedig ő tekintetett legtöbbször félre, míg a többiek csak az apjára figyeltek. Tizenhat-tizenhét éves lehetett ez a Katica abban az időben és amennyire gyerek ésszei visszaemlékezem, nagyon szép. Fekete, fényes haja hosszú fonatban csipőin jóval alul színes szalagokban végződött, az arca pedig olyan volt, mint a friss őszi barack. A faluban mindenki szerette, mert az apját úgy gondozta, hogy az öreg cseppet sem látszott koldusnak. Dicsérték az asszonyok is, csak lányok nem barátokoztak vele és kolduskisasszonyoknak hívták. Beke Lőrinc mondotta egyszer, aki már akkor legénysorban volt, hogy a szépségét meg jóságát irigylik tőle, azért haragszanak rá.

Akkoriban engem kevéssé érdekelt a kolduskisasszony dolga, csak Falábu Péter meséi iránt érdeklődtem.

Egy őszi délutánon, ugy szüret táján szokás szerint megint elmentünk mesét hallgatni, de Falábu Péter nem ült a házelőtti padon. Azt hittük, hogy talán beteg, hát bekopogtattunk hozzá, de mivel nem válaszolt senki, pedig az ajtó nyitva volt, benyitottunk a szobába. És ekkor olyan dolog történt, amire ma is irtózáttal emlékezem vissza.

Már amikor az ajtón beléptünk megcsapott

a pálinka gőze és az asztalon törött pálinkás üvegek között könyökölt Péter. Ocsmányi káromkodásba tört ki jöttünkre, felugrott a székről és mankójával csapkodott felénk.

Mi persze ijedten menekültünk és nem tudtuk felfogni, mi történt az öreggel. Mikor hazamentem és elmondottam, hogy mi történt, apám megtiltotta, hogy még egyszer oda merészelek menni, de nem szólt semmit. Így csak később tudtuk meg, mi történt.

Beke Lőrinc megkérte a kolduskisasszonyt az anyja meg elment az öreg Falábuhoz és pénzt kintál neki, ha kiejdi Lőrincnek az utat. Förtelmes haragra gerjedt erre az öreg, kihívta a leányát és megöléssel fenyegette, ha még szóba áll Lőrincel, az öreg Bekének meg visszadobta a pénzt és kikergette őt a szobából. Ez este történt és mire megvirradt, Bekék sehol sem találták a fiukat, Falábu Péter meg hiába kereste a lányát, a Katica nem volt sehol, megszökött a legényyel.

Ettől a naptól kezdve Falábu Péterre nem lehetett ráismerni. Rongyos, piszkos és részeg volt állandóan. Lányok, asszonyok ijedten menekültek előle csuf káromkodása miatt. Régi jó emberek megpróbálták, hogy segítsenek rajta szép szóval, maga a plébános is elment hozzá többször, de mindenkit megöléssel fenyegetett, aki beleavatkozott a dolgába.

Nem is élte túl sokkal az esetet, egy téli reggelen a községi kavicsánya alján találták meg holtan, Senki sem tudta, részegségében esett-e bele, vagy szándékosan dobta el magától az életet.

Karikás Árpád.

A tanács javasolja, hogy a Magyar Szent Korona Rómában április 11-én tartandó ünnepén a város egy küldöttel képviselve legyen.

Az országos gyermek szanatórium részére 5 évi egyenlő részletekben fizetendő 1000 K alapító tagsági díj.

A házipénztár fizetőképességének biztosítása céljából újabb 100000 K folyószámla kölcsön.

A szikvíz utáni fogyasztási illetékek ez évre történt beérkezésénél bérletet az óvadék alól felmentették, a bérletök vagyoni helyzete kellő biztosítékot nyújt.

A hatósági husszékre 481 K 61 f. tulkiadás jóváhagyás végett bejelentetik.

Tóth István tűzoltó kocsis a többi városi kocsisokéval egyenlő 60 K havi fizetést kapjon.

Az új járványkórház helyül a Csapatkórház és megyei kórház között városi terület jelöltessék ki.

A sáskai lészernakár épület 390 K 04 f. évi bérlet a közös hadseregnek bérebeadassék.

A tanács nem javasolja, hogy a honvéderületi parancsnoksági épülethez a rakattár átalakított kocsiszin helyett 132 K évi bérlet másik kocsiszin építessék 1693 K 94 f. költségvel.

Dörner József számviteli napidíjassnak 8 heti fejevnyakoraatra a napidíjait meghagyása javasoltatik.

A tanács nem javasolja a Bögös József rendőre kirótt 100 K fejelemi büntetés elengedését.

Fodor János, Vadász István, Varga János telekeldarabolási kérelmük.

A tanács pártolja Békésvármegyének az automobil forgalom szabályozása iránti feliratát.

A tanács javasolja az iskolai sászálólajlak felállítását.

A levéltár selejtezési tervezele.

— **Eljegyzések.** Bersenyi Gusztáv segéd-tanfelügyelő eljegyezte *Haurának* Vilma kisasszonyt.

Pánczél Lajos Szamosujvárról eljegyezte *Koppendorfer* Gizella kisasszonyt.

Dobrovits Imre m. kir. honv. őrmester eljegyezte *Barkó* József helybeli építészvezető leányát, *Ellát.*

— **Politika a városban.** A csütörtöki közgyűlés — úgy látszik — érdekes lesz. A kormányelnök hívei ellátó, illetőleg bizalmi nyilatkozatot akarnak benyújtani a legutóbbi verekedés alkalmából. A tanács az indítvány ad acta tevését kéri, mert ez nem főbenjáró politikai kérdés, hanem inkább a kormányelnök iránt való politikai bizalomnyilvánítás.

— **Választási mozgalmak.** A Felsőváros választó polgárai vagy háromszázan tegnap kitűnően sikerült értekezletet tartottak a *Denkovi*-féle vendéglőben. A gyűlésen részt vett *Mann-dorff* Géza báró orsz. képviselő is, a kinek beszédét nagy tetszéssel hallgatták.

— **Football mérkőzés.** A Székesfehérvári Torna Club football csapatának husvéti mérkőzése a Kőbányai Torna-Egylet csapatával, a Torna Club csapatának szép fejlődését mutatja. A kőbányaiakkal való tavalyi mérkőzésüknel még alaposan kikaptak, az eredmény 0—6 volt a kőbányaiak javára. Az idén már annyira megedződtek, hogy a mérkőzés döntetlen lett, az eredmény 2—2.

— **Jótevény adomány.** Grünfeld Jakab bodajki nagybirtokos a bodajki róm. kath. szegények részére 30 koronát adományozott. A nemes teit önmagát dicséri.

— **Uj szabadkőmives ujság.** Az avatadán, magyarában mondvá: a becsapott közönség azt hitte eddig mindig, hogy a szabadkőmiveség egy jótevényi intézmény, a mely ingyen tejen és szegény gyermekek istápolásán kívül egyébbel se foglalkozik. Ha egyebet mondtunk, azt hitték, hogy a papok találták ki. Minderre a következő, maguktól a szabadkőmivesektől beiktöltött hír adja meg a méltó választ, a mely szóról-szóra így hangzik:

Igen tisztelt Szerkesztőség!

Azon kéressel fordulok a t. Szerkesztőséghez, hogy a kiadásunkban 1910 március 30-án meginduló „Világ” című politikai napilapra vonatkozó kommunikát b. lapja husvétvasárnapi számában közölni kegyeskedjék.

Egyben a cserepéldányok elküldését bátorkodunk kérni, a magunkét szives örömet juttatván b. címűkre.

Mély tisztelettel

Báró Eötvös József Irodalmi és Nyomdai Részvénnytársaság.

Dr. Bálint Lajos
elnök.

Uj politikai napilap a fővárosban.

Uj napilap indul meg Budapesten VILÁG címmel, értesülésünk szerint a szabadkőmivesek kiadásában és szerkesztésében, a szabadkőmives

eszmék és elvek (fövilágosodás, emberszeretet, haladás, műveltség, jótékonyosság stb.) terjesztése és konkrét közéleti célok (általános, titkos, egyenlő választójog; szekularizáció; felekezeten közoktatás; progresszív adórendszer) kivívása érdekében.

A lap emellett erősen hazafis, magyar szelleműnek ígérkezik, amit összefegyeztethetőnek tart a legszélsőbb liberalizmussal s ezt a vezetőik egyénisége látszik garantálni, akik eddig is ilyen irányban működtek. A most folyó politikai kavardásban mindenesetre érdekes az egészen új, határozott állásfoglalás és a független, pártokra és kormányra való tekintet nélkül megnyilatkozó eszmekör.

Tehát: fövilágosodás, emberszeretet, haladás, műveltség, jótékonyosság — általános titkos egyenlő választójog, vagyis a csőcselék rászabadítása a nemzet fenntartó elemeire, a mely csőcselék még csak annyira sem türelmes, hogy más véleményét meghallgassa. Mit tenne akkor, ha majd hatalom is a keze közé jutna?! Azután szekularizáció. Persze reméljük, hogy nem csak a katolikusok egyházi vagyonát, hanem a luteránosokét, kálvinistákét, unitáriusokét és zsidókat is el fogják venni. A francia példa csábító, ott egy likvidátor 10 milliót sikkasztott, az egyház vagyonát szétépték, papokat, apácákat földön futóvá tettek, templomokat elárvereztek egy csomó éhes hivatalnok kedvéért. Ez kellene nekik nálunk is. *Felekezeten közoktatás.* Minden — csak Isten ne. Reméljük persze, — hogy nemcsak a katolikusok Istenét bántják, hanem a kálvinistákét, luteránusokét, zsidókat egyaránt. Ez a szabadkőmives jótékonyág, haladás, emberszeretet, műveltség. Ebből mindenki érthet: azt amit érteni lehet.

— **Táncestély.** A Székesfehérvári Keresztény Kereskedelmi Alkalmazottak Tornacsapata április hó 3-án este 8 órakor, a Szent Imre teremben tornaszereit beszerzése javára zárkórú táncestélyt rendez. Kezdeté este 8 órakor. Személylegy 1 kor. Hídeg buffét. Cigányzene.

tartóztatni. A részeg katona erre kirántotta kardját s a hadnagy felé vágott. Közben azonban megbotlott s elterült a földön. Az odaérkező készsűtség így könnyen lefegyverezte s a laktanyába szállították.

A másik eset hétfőn délután 6 óra felé történt. A Rózsáskertből egy csapat becsipett uhánus katona jött a honvéd kaszárnya felé. Az épen kint álló ügyeletes tiszt rendre utasította őket, mire egyik a csapatból káromkodva visszafelét a tisztnak. Az ügyeletes tiszt erre kiszőlította a készsűtséget, mire a részeg csapat elmenekült az Ősz-utca felé. A Könyök utcába érve az egyik ház előtt egy honvéd tizedessel találta magukat szemben. Ebbe is belekötöttek, úgy hogy az kénytelen volt előlük elmenekülni. Közben megérkezett azután a készsűtség s megadásra szólította fel a katonákat. Ezek azonban kardot rántottak, mire a készsűtség is fegyvert volt kénytelen használni. Az összeütközésben az egyik katona szuronyra Vrgesic Gyuró uhánusközember jobb oldalába a 7 és 8 borda közé hatolt, ki rögtön összerogyott. Ugyancsak megsérült *Gordován* István uhánus közlegény is. A közben odaérkező őrzárattal azután sikerült a készsűtségnek a megvadult hordát megfékezni s bekísérték őket a verekedésben résztvevő Kuncsal Károly uhánus tizedessel együtt a laktanyába, ahonnan még az est folyamán átszállították az uhánus parancsnoksághoz. Az életveszélyesen megsérült Vrgesic Gyurót a mentők költözték be és beszállították a csapatkórházba. Amint halljuk, felgyógyulásához kevés a remény, mert a szurony a szívburkot is megsértette.

Időgen szavak és nevek szótára Kelemen Bélától csinos vásonkötésben 4 koronáért kaphatók, Klükner Péter ca. és kir. udv. könyvkereskedésében Székesfehérvárott.

— **Egy szárnyaló tehetség.** Lapunk olvasói jól ismerik Fábiant Gáspárnak, városunk asztallótának, most műegyetemi tanársegédnek egyéniségét. Mint egyetemi hallgatóra, szives örömmel hívtuk már fel olvasóink figyelmét, örömmel közöljük le cikkeit, amelyeket a városrendezés eméje körül hozzánk küld — és most örömmel közöljük le a szép siker eredményét, amelyet Budapesten, a Szent Imre templom terveinek elkészítése körül elért. Tudvalevő, hogy a budapesti Szent Imre konviktus néhai Berger Ev. János egyetemi tanár jóvoltából egy év előtt egy millió örökséghez jutott. Egyik első gondja az volt, hogy ennek az összegnek a feléért a fehérvári uton egy gyönyörű templomot építtet. Erre a templomra pályázott Fábiant Gáspár barátunk, még pedig egyszerre két tervvel is. A tervei az országos pályázat keretén belül nem lettek ugyan első, de érdemes elolvasni azt a dicséretet, amelyet a bíráló bizottság közölt. Állott pedig a bizottság a következőkből: dr. Kóhi Medárd plébános, dr. Lippich Elek min. tanácsos, Glattfelden Gyula igazgató, Nagy Virgil műegyetemi tanár, Alpár Ignác műépítész és Fieber Henrik. Az ítélet ez:

Adventi ihlet. Dicséretet nyert. Tervezője Fábiant Gáspár és Sautner Felix. Ezen tervezetnél őszintén sajnáljuk, hogy a tervezőknek nem nyílik alkalmuk valahol a Kárpátok fenyveseiben építeni. A norvég hittedaral és bergeni fatemplomok varázsa lopózik lelkünkbe. A tervezők ugyanis fában gondolkodtak. Szinte ábrándos hangulat fogja el az embert: micoda gyönyörűség volna, ha az ilyen magyaros érzés szűlt, eleven lendületű formagazdag templom teljes kiforrtságában és művészi kikerekítésében erdei tájképbe állíthatók bele. Ha tetejében az ornamentikát gazdag színezéssel képzeletük hozzá, valószínű magyar fa-szimfonia volna. De hát a tervezet az anyagszerűség hibájában szenved, mert tisztára fakonstruktív formákkal köépletet alkot s hozzá nemcsak az említett

MEGNYILOTT.

— **Véres harc részeg katonák és a készsűtség között.** Krisztus diadalmas feltámadásának ünnepén néhány uhánus katona botrányos jeleneteket rögtönözött városunkban. Husvét vasárnapján egy részeg katona kivont karddal támadt egy csendőrhadnagyra. Csak a véletlennek köszönhető, hogy vér nem folyt. Hétfőn egy szintén uhánus katonából álló részeg horda fegyveresen szegült ellen a készsűtségnek, mely kénytelen volt fegyvert használni s egy uhánus katona életveszélyesen, egy pedig könnyebben megsérült.

Az esetről tudósításunk a következő:

Vasárnap délután egy részeg uhánus katona bekiahlát a honvéd laktanyába, mire a készsűtség kijött, hogy letartóztassa. Az uhánus a Zichy liget-felé elmenekült. Itt szembe találkozott Boross Lajos csendőrhadnaggal, ki fel akarta

anyagszerűtlen gondolkodással kupolát emel reá, hanem a kupolának belső rendeltetését is tisztára figyelmen kívül hagyja, a mely befelé sehogy sem érvényesül. Ha a kupola helyé másnemű befödés foglalná el, a mely a faszervezetet nyílt becsületességgel vallaná, artizstikus hatást ramélhetnénk. A részleteken azonban nemes izlés és finom értékelés tűnik elő. Kevés hozzáfogható dekoratív és liturgikus tudás és érzék akad modern templom tervezeteinkben. Az alaprajzi elrendezés, amely Wagnernek bécsi modern templomára vezethető vissza, egységes, nemes szintézisbe foglalt belteret mutat. Egyszerre átlátható, minden irányban egységes távlati kiterjedésű, tehát a szemet jótékonyan megnyugtató, tagolásban arisztokratikusan tartozkodó. A régi ritus szelleme sugalmazhatta a tervezőknek a főoltár elrendezését. E tekintelen annyi az izléstelenység, a régi ritus magasnyulni az ősi formákra s így példát adni újabb és klasszikusabb kísérletezésekre. Ezen tervezeten a főoltáron nincs sem szentségház, sem oltárfalazat, retabulum. A legősibb egyházi forma szerint az oltáron — mint a keresztifán véghez vitt áldozat megújítás helyén — a főkövetelmény és fődísz egy hatalmas feszület, mely úgy az oltáron, mint az egész templomon uralkodik, a melyet elrejtteni, elhomályosítani, letörpíteni, tisztán mellékes járulékká tenni nem szabad. Emellé sorakozik a szabályszertű hat, szintén nagyméretű gyertyatartó; a gyertyatartók felső végződésénél kezdődnek a kereszt lába s emelkedjék fölénk. Ennél méltóságosabb főoltár elrendezés nem képzelhető; ősisége és liturgikus szelleme meg egyenesen szentesül. Nem akarjuk a középkor és új idők oltárfelelőpményeit tüze kárhóztatni; ám újabb annyi a visszaélés, a színházias elrendezés, értelmetlen zsufolás, hogy itt az ideje a legegyszerűbb, legrégebb és legszobos formához való visszatérésnek vagy re-utalásnak. Itt is radice kell gyógyítást eszközölni. Más a mellékoltárok és kápolnák célja és rendeltetése, mint magán ájtatosság helye, ahol a bensőségnek, elmélyedésnek, privát buzgalomnak megfelelő hangulatot kell teremteni. Ezért a gondolatért különösen hálásak vagyunk a tervezőknek. A kereszt domináló jellegét a tervezők azzal is fokozták, hogy a kereszt közé és fölé semmiféle képet, díszet nem terveznek, hanem egy hatalmas dekoratív ívet feszítenek, ami az oltárt és felszerelését szorosan összefogja és kiemeli. Fenn azután a régi keresztény példák nyomán, de szolgai másolás nélkül elegendő tere nyílik pikturának és szobrászatnak. Betetőzésül egy régi hatásos megvilágítási módot alkalmaznak, amely a többi fényforrás mellett igaz, hogy csak dekoratív jellegű, de igen kellemesen lep meg, a Pantheonopeion gondolatát. Ha ideo színekben tartott, jelképes ábrázolása üvegfedést

nyer — a tervezők szellemes gondolata szerint nappal a természetes megvilágítás, este villamos fény révén — tűndéri, vagy mondjuk stilszerűben, természetfeletti hatást eredményezne színházi beállítás nélkül. Egyébként egy a belsőnek, mint a külsőnek gazdag dekoratív kiképzése szakít a multnak szintelen felfogásával és utat mutat a hangulatosabb jövőnek.

Fehér kereszt zöld mezőben. Megvett tervezett, tervezték Fábán Gáspár és Szautner Félix. A délfancia román bazilikák gongolatából és formavilágából indulnak ki. A tömegeknek impozáns zártsága, tömörsége, monumentális ódon-sága mint esztétikai inger nyilvánul menten az ilyen fajta tervezetnekél gyakran fellépő nehézségtől, lomhaságtól. A tömzsi, súlyos toronyfelépítés csak emeli ennek a lenyűgöző monumentálisnak hatását. Előnye e tervezetnek, hogy bár ily súlyos formákkal dolgozik, nem esett az újabb templomépítők hibájába, a kik szegényes eszközökkel, elenyésző méretekkel mindenáron katedrálisokat akarnak emelni és így a formák nagysága és az egész épület kicinsysége között az ellentét kirívóvá, sőt nevetéssé válik. Ehelyütt a tömeghatás nem a kiterjedés, hanem a kis térre és formákra való koncentrációt juttatja kifejesére. A dekoratív elemek higgadt komolysága, eredeti zamataja kelő életet ad a különben masszív tömeg felépítésnek. A templom belsejében a régi román bazilikák komor főnsége, nem éppen misztikus, de hangulatos összeszedettség uralkodik. A főoltárnak a román kripták folytán létrejött emelkedése adja, aminek kiváló jelentőségét, az utolsó tervezet elemzésénél fogjuk szemlélni. A történelmi stílusokban tartott tervezetek közül egyike a legátgondoltabbnak, művészileg átértetteknek.

— Szerencsétlenül jött feltaláló. Gáspár Miklós polgárdi kovácsmester egy repavágó gépet talált fel. A gép kipróbálásánál azonban oly szerencsétlenül járt, hogy munkájának eredményét a földön már nem élvezheti. Amint Császár József a gépet hajtotta, Gáspár valami hibát fedezett fel, odakapott s abban a pillanatban a gép elkapta kezét s borzalmasan összeroncsoita. Gáspárt rögtön Budapestre szállították, azonban segíteni már nem lehetett rajta s sebeibe rövid idő alatt belehalt.

— Gyanus gyűri. F. hó 24-én Porász Vilmos aranyművesnél egy magát Kovács Erzsébetnek nevező asszony egy karikagyűrűt akart eladni. Az aranyműves gyanusnak találta a dolgot s titokban a rendőrségre küldött, amely azután az asszonyt kérdőre vonta. Ekkor azután kitűnt, hogy Kovács Erzsébet tulajdonképpen Tóth Istvánné lovasberényi lakos, továbbá hogy a gyűri nem is az övé, hanem állítása szerint azt úgy találta. Természetesen a gyűrűt elvették tőle s az eljárást megindították.

A mélyentisztelt hölgyek figyelmébe!

Ha fáj a feje és korpás!
Ha hull a haja és zsiros!
mosassa fejét a legjobb gyógymóddal
kamilla-, kátrány-, Schanpoóing-kivonattal.

Hülés kizárva Olcsó árak.

Maniküre kéz- és körömápolás.
Hajfestészet, hajszőkítés minden színben.

Ondolation — hajhullámozás!

Iff. Koronafi Károly,
néi fodrász, — Nádor-u 13.

Külön hölgyterem,
bejárat a kapu alatt.

Miért jobb és miért legolcsóbb a Sztraka-féle Menthol fogszappan? Legjobb azért, mert kelleme izl fogszappan a fogkőlerakodást eltávolítja, a szájjavanyú és rossz ízét elfrissíti, felüdíti, végül átható desinfiáló erejével a fogszuvasodást megakadályozza. Legolcsóbb azért, mert mindennapi használat mellett is eltart s eredeti hatásából állás közben semmit sem veszít. Kapható gyógytárakban, drogériákban árá 1 kor.

Kapható: Steiner Béla drogueriában,
Kossuth-utca és

Borbély Béla fodrász-üzletében, Sas-utca.
Vadász Antal kereskedőnél, Székesfehérvár.
Németh Péter gyógyszerésznél, Aba.

Alulirt légszeszgyár igazgatósága a legjobb minőségű sziléziai darab köszénből előállított

Coakszának

métermázsája 4 koronáért a légszeszgyárban ajánlja azon kedvezmény mellett, hogy aki 3 métermázsát, vagy ennél nagyobb mennyiséget vesz egyszerre, annak a légszeszgyár a saját fuvarán a coakszot helyben a házhoz (a ház kapujáig) szállítja fuvardij nélkül. Az ugyanazon köszénből előállított

Kátrányának

métermázsáját pedig 6 koronáért ajánlja szintén a légszeszgyárban, előleges köszpénzfizetés ellenében. Vagon rakományként külön megjegyzés szerint. Kátrányunk nagyon alkalmas szőlőkarok festésére és minden-nemű fa konzerválására.

Székesfehérvári légszeszvilágítási társulat igazgatója.

MRAZ V.

Országszerte hire járja:

A „Keil-Lakk“-nak nincsen párja.
Pompás fényben a padló,
„Keil-Lakk“ emellett olcsó.
A ki egyszer ilyet használ,
Többet mást nem tűr a háznál.
Ajtó, mosdó, ablakpárkány
Oly fehér lesz mint a márvány,
Ha „fehér „Keil-Lakk“-ot veszünk,
S vele mindent jól befestünk.

Konyhabútor, asztal, szék,
Itt van „Keil-Lakk“ azurkék,
Kertibútorot fessünk zöldre,
Gyermekeknek öröme.
„Keil-Lakk“-ból van minden szín,
Kék, piros, zöld-rozmarin.
Szóval: ház vagy nyárilak,
Mindig legyen ott „Keil-Lakk“!

Mindenkor kaphatók:

Filts Pál és Langraf Gábor és Fia cégnél, Székesfehérvárott.

Biceke: Keller Szilárd.
Devecser: Bühm József.

Sárbogárd: Braun Miksa.
Veszprém: Bakos Kálmán.